

Надруковано: Овчарова Н.В. Організаційне забезпечення системи управління державною бюджетною політикою в соціальній сфері / Н.В. Овчарова // Бизнес информ. – 2009. – № 11 (2). – С. 158-160

УДК 336.143.2

Організаційне забезпечення системи управління державною бюджетною політикою в соціальній сфері

Овчарова Н.В.

асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

Вступ. На сьогодні важливого значення набувають питання формування ефектної бюджетної політики для забезпечення соціального розвитку. Реалізація раціональної бюджетної політики можливе лише за умови розробки відповідного механізму її формування та реалізації. Важливою складовою механізму формування та реалізації бюджетної політики в соціальній сфері повинно стати його організаційне забезпечення.

В економічній літературі все більше уваги приділяється питанням забезпечення бюджетної системи. Питання бюджетної політики та її забезпечення досліджувалися такими вченими, як: Антошкіна Л. І., Василик О.Д., Дробозіна Л.А., Гончаров А. И., Ефимова С. Б., Львовчкін С. В., Огонь Ц.Г., Опарін В.Н., Родіонова В.М., Павлюк К.В., Пасічник Ю.В., Полозенко Д.В., Юрій С.І. та інші. [2, 3, 5, 7, 9-14, 16, 17].

Проте сьогодні не достатньо уваги приділяються проблемам організаційного забезпечення формування бюджетної політики в соціальній сфері. Наявність цих та інших проблем обумовило вибір теми дослідження та її актуальність.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей функціонування організаційного забезпечення механізму формування та реалізації бюджетної політики в соціальній сфері як важливого елементу ефективного управління бюджетною політикою для забезпечення соціального розвитку. Дослідження організаційної складової дозволить проаналізувати ефективність розподілу функцій та відповідальності серед учасників бюджетного процесу з точки зору їх спроможності забезпечити соціально-економічну ефективність бюджетної політики.

Результати дослідження. Ефективне формування та реалізація бюджетної

політики в соціальній сфері можливе лише за умови побудови раціональної системи її організаційного забезпечення. Організаційне забезпечення механізму формування бюджетної політики в соціальній сфері формують відповідні суб'єкти бюджетно процесу.

Суб'єктами механізму формування та реалізації бюджетної політики в соціальній сфері виступають всі установи, організації та відповідні органи, на які покладено обов'язки забезпечувати формування та реалізацію бюджетної політики в соціальній сфері, здійснювати контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів направлених на задоволення соціальних потреб суспільства.

Проведені дослідження органів державного управління бюджетною політикою в соціальній сфері та їх взаємовідносин як на загальнодержавному так і регіональному рівнях дає змогу зробити висновок про неефективність організаційного забезпечення механізму формування та реалізації бюджетної політики з точки зору розподілу функцій управління при здійсненні загального, оперативного та непрямого управління. Неефективність існуючого процесу здебільшого зумовлена відсутністю координації зусиль між органами управління, що унеможлиблюють здійснення ефективного процесу формування та реалізації бюджетної політики на всій його стадіях.

Неналежне функціонування організаційного забезпечення бюджетного процесу призводить до використання бюджетних коштів без належних нормативно-правових підстав, до порушення чинного законодавства при використанні коштів державного бюджету.

Неефективне функціонування організації стосунків та розподілу повноважень між учасниками системи управління бюджетною політикою в соціальній сфері обумовлено цілим рядом невідповідностей між гілками влади, відомствам та рівнями влади.

Важливого значення в сучасних умовах набуває необхідність побудови ефективної системи організації розподілу взаємовідносин між державним та недержавним сектором, як в питаннях фінансування так і надання соціальних послуг.

Зазначені невідповідності між учасниками системи управління бюджетною політикою в соціальній сфері породжують ряд вагомих проблем, що заважають формуванню ефективної бюджетної політики в соціальній сфері.

До основних факторів неефективного функціонування механізму формування та реалізації бюджетної політики в соціальній сфері, в тому числі і організаційного забезпечення, на наш погляд необхідно віднести: невизначеність в питаннях формування та реалізації бюджетної політики в соціальній сфері на

державному рівні, що унеможлиблює здійснення ефективного процесу стратегічного планування як державної економіки так і соціальних процесів, виділення пріоритетних напрямків бюджетної політики в соціальній сфері; значене підпорядкування серед різних владних структур, що призводить до дублювання роботи, некоординованості, формування заплутаної, непослідовної нормативної бази, послаблює можливість здійснення контрольних функцій; відсутність чіткої системи аналізу, оцінки та контролю ефективності використання бюджетних коштів; неефективний механізм планування розвитку соціальної сфери, особливо в частині його фінансового забезпечення; відсутність чіткої координації між прийняттям важливих державних рішень та їх фінансовою оцінкою вартості їх реалізації тощо.

Вище зазначене обумовлює необхідність вдосконалення взаємовідносин між учасниками бюджетного процесу шляхом коригування їх функціональних обов'язків та введення нових учасників.

Формуванню ефективної системи організаційного забезпечення сприятиме уточнення повноважень окремих міністерств і відомств. З метою зведення до мінімуму випадків неефективного розподілу функцій між учасниками системи управління бюджетною політикою в соціальній сфері необхідно закріпити такі форми взаємодії між учасниками: проведення спільних організаційних заходів між різними гілками та рівнями влади, відповідними відомствами; координація дій при плануванні та реалізації бюджетної політики в соціальній сфері; обмін інформацією, необхідною для формування та реалізації бюджетної політики, оцінки її соціально-економічної ефективності; погодження нормативно-правових актів, які регулюють діяльність всіх суб'єктів бюджетного процесу.

Забезпеченню підвищення якості бюджетної політики сприятиме використання всіма органами управління єдиних базових принципів: результативності та ефективності, публічності, наукової обґрунтованості, пріоритетних задач та напрямків, взаємної довіри та відповідальності, безперервності контролю, раціонального співвідношення цілей та способів їх досягнення з ресурсним забезпеченням тощо.

Разом з тим формування системи організаційного забезпечення передбачає створення єдиної інфраструктурної складової – Координаційної ради з питань бюджетної політики в соціальній сфері, яка б здійснювала координацію дій усіх структур щодо формування та реалізації бюджетної політики, контролю та оцінки її ефективності, з метою виявлення негативних процесів, що несуть загрозу соціальній та економічній безпеці держави.

Зазначимо, що в сучасних умовах істотно змінити існуючу систему органів

державного управління бюджетною політикою, в тому числі в соціальній сфері, дуже складно і не завжди доцільно, оскільки це є досить довготривалим процесом, який потребує значних фінансових, матеріальних, людських та інших ресурсів.

Висновки. Таким чином, зважаючи на зазначені невідповідності між органами управління бюджетною політикою в соціальній сфері в сучасних умовах, постає необхідність впровадження системного підходу, який би передбачав оптимізацію організаційних структур, забезпечення координації діяльності всіх рівнів, гілок управління, основних міністерств з урахуванням взаємовідносин між державним та недержавним сектором та забезпечував реалізацію єдиної бюджетної політики в соціальній сфері.

Література.

- 1.Ефимова С. Б. Оптимизация расходной бюджетной политики государства в социальной сфере / С. Б. Ефимова // Финансы и кредит. – 2007. – № 1. – С. 49–57.
- 2.Антошкіна Л. І. Формування політики соціального розвитку в умовах становлення ринкових відносин / Л. І. Антошкіна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 12. – С. 22–26.
- 3.Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник / О. Д. Василик. – Вид. 4-те, доп. – К. : НІОС, 2003. – 416 с.
- 4.Дем'янишин В.Г. Бюджетний механізм держави: сутність та роль у регулюванні соціально-економічних процесів економіки / В. Г. Дем'янишин // Формування ринкових відносин в Україні. – № 11. – 2007. – С. 3–11.
- 5.Пасічник Ю. В. Бюджетна система : навч. посіб.– Черкаси : Відлуння, 1999.– 376 с.
- 6.Полозенко Д. В. Фінансова система України і бюджетний процес: сутність та шляхи їх удосконалення / Полозенко Д. В. //Фінанси України – 2006 – № 11 – С. 18–25.
- 7.Финансы : учебник для вузов / под ред. Л. А. Дробозиной. – М. : ЮНИТИ, 2002. – 527 с.
- 8.Фінанси : вишкіл студії : навч. посіб. / за ред. Юрія С. І. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 357 с.